

Sygn. akt III UK 44/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania J. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim
o przyznanie emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 8 października 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Szczecinie

z dnia 23 października 2014 r., sygn. akt III AUa 139/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 23 października 2014 r. oddalił apelację wniesioną przez ubezpieczonego J.J. od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 17 grudnia 2013 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 10 kwietnia 2013 r. odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Ubezpieczony J.J. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 23 października 2014 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 184 ust. 1 i art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w

związku z § 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Ponadto skarżący zarzucił naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 217 § 2, art. 224 i art. 299 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 i 385 k.p.c.

Wnosząc o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania, w odniesieniu do zarzutu naruszenia prawa materialnego skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego „mającego znaczenie dla szerokiego kręgu adresatów normy prawnej” oraz na potrzebę wykładni przepisów prawa wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, tj. wyjaśnienie, czy uzasadnione jest różnicowanie uprawnień ubezpieczonych w zależności od tego, do jakiej gałęzi przemysłu należał zakład pracy, w którym wykonywana była praca w szczególnych warunkach i dokonywanie oceny konkretnej pracy ubezpieczonego tylko w obrębie wiodącej działalności przedsiębiorstwa, czy też należy odnosić się do rodzaju działalności prowadzonej przez wyodrębnione działy tego przedsiębiorstwa.

Skarżący podniósł, że różnicowanie sytuacji ubezpieczonych ze względu na przypisanie przedsiębiorstwa do gałęzi przemysłu, a nie ze względu na charakter wykonywanej pracy za bezpodstawne uznał w swoim wyroku z dnia 29 maja 2014 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie, III AUa 320/14 (LEX nr 1477247). Podobnie rozstrzygały Sądy Okręgowe w Bydgoszczy, w wyroku z dnia 18 marca 2013 r., VI U 3090/13 oraz w Ostrołęce, w wyroku z dnia 29 listopada 2013 r., III U 907/13, w których praca na stanowisku elektromontera z przedsiębiorstwach nienależących do branży energetycznej była uznawana za pracę w szczególnych warunkach.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia przepisów postępowania skarżący stwierdził z kolei, że przyjęcie skargi do rozpoznania jest uzasadnione oczywistą zasadnością zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1),

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada dodać, że w przypadku powoływania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zgodnie ze stanowiskiem jednolicie wyrażanym w judykaturze, skarżący ma w tym zakresie obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. pośród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Oznacza to w praktyce, iż zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i

abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z dnia 22 października 2002 r., III CZP 64/02 LEX nr 77033 i z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179), 3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Uwzględniając powyższe rozważania Sąd Najwyższy uznaje, że sformułowane przez skarżącego pytanie nie jest istotnym zagadnieniem prawnym w zaprezentowanym wyżej rozumieniu. Przede wszystkim Sąd Najwyższy zauważa bowiem, że podniesiony w tym pytaniu problem został już rozstrzygnięty w judykaturze. W wyroku z dnia 24 czerwca 2015 r., I UK 359/14, kontynuując linię orzecniczą przyjętą w wyroku z dnia 16 czerwca 2009 r., I UK 24/09 oraz w wyroku z dnia 17 kwietnia 2014 r., I UK 384/13, Sąd Najwyższy uznał bowiem, że za prace w szczególnych warunkach w energetyce mogą być uznane tylko takie prace, które są realizowane w przedsiębiorstwie działającym w ramach tej gałęzi przemysłu (branży) i które polegają na montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych, ściśle związanymi z wytwarzaniem i przesyłaniem energii elektrycznej i ciepłej. Chodzi przy tym o kwalifikowany charakter tych prac wynikający właśnie z wykonywania ich w obrębie „systemu energetycznego”, w skład którego wchodzi zakłady wytwarzające (przetwarzające) energię elektryczną i ciepłą oraz przesyłające (dostarczające) tę energię do odbiorców. Sąd Najwyższy przyjął również, że umieszczenie w dziale II Wykazu A

(na takich samych, równych zasadach) prac montażowych, remontowych i eksploatacyjnych oznacza, iż każdy z tych rodzajów prac musi charakteryzować się narażeniem na ekspozycję takich samych czynników szkodliwych oraz takim samym stopniem owej ekspozycji. Jeśli bowiem prawodawca wymienia jedynie rodzaje czynności, których wspólną cechą jest ich realizacja przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej, to bez względu na to, czy są one wykonywane przy montażu, remoncie bądź eksploatacji urządzeń służących do wytwarzania i przesyłania energii, muszą charakteryzować się takim samym stopniem szkodliwości dla zdrowia i uciążliwości. Jest to natomiast możliwe tylko wówczas, gdy wszystkie te prace są wykonywane w takich samych (albo przynajmniej bardzo zbliżonych) warunkach i stanowią pewien ciąg technologiczny, który rozpoczyna się od montażu urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych służących wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej, a następnie jest związany z ich bieżącą eksploatacją, w ramach której będzie też występować konieczność przeprowadzenia remontów tych urządzeń.

Należy z kolei zauważyć, że nawet pobieżna lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wyraźnie wskazuje na zgodność przyjętych przez Sąd drugiej instancji założeń interpretacyjnych z przedstawionymi wyżej poglądami Sądu Najwyższego.

Przedmiotowa skarga nie jest również oczywiście uzasadniona. Wypada bowiem przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona wówczas, gdy zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Sąd Apelacyjny uzasadnił natomiast fakt nieprzesłuchania ubezpieczonego brakiem wpływu szczegółowego

ustalania rodzaju wykonywanych przez niego prac na rozstrzygnięcie sprawy (jego bezprzedmiotowością), z racji niewykonywania tych prac w warunkach przemysłu energetycznego, co - jak wyżej zostało wyjaśnione - było niezbędnym kryterium uznania ich za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż ubezpieczony nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.